

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

БУТРИН-БОКА Н. С.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного права
і процесу юридичного факультету
(Тернопільський національний
економічний університет)

УДК 347.451

**ВИНИКНЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ
НА ПІДСТАВІ ДОГОВОРУ АНДЕРРАЙТИНГУ**

Стаття присвячена доктринальному та законодавчому дослідженню корпоративних прав, їх правовій природі. Проаналізовано моменти виникнення корпоративних прав на підставі договору андеррайтингу. З урахуванням законодавства України та європейських стандартів автором зроблені певні висновки.

Ключові слова: корпоративні права, корпоративні відносини, акціонерні товариства, цінний папір, акція, договір, андеррайтер, право власності.

Статья посвящена доктринальному и законодательному исследованию корпоративных прав, их правовой природе. Проанализированы моменты возникновения корпоративных прав на основании договора андеррайтинга. С учетом законодательства Украины, европейских стандартов автором сделаны определенные выводы.

Ключевые слова: корпоративные права, корпоративные отношения, акционерные общества, ценная бумага, акция, договор, андеррайтер, право собственности.

The article is sanctified to doctrine and legislative research of corporate laws, their legal nature. The moments of origin of corporate laws are analysed on the basis of agreement und erwriting. Taking into account the legislation of Ukraine, Europe an standards, an author is distinguish certain conclusions.

Key words: corporate laws, corporate relations, joint-stock companies, security/pl, action, agreement, underwriter, right to fowner ship.

Вступ. Як відомо, засновницею сучасного корпоративного права вважають Великобританію, правові інститути якої лягли в основу сучасного законодавства про корпоративне право в більшості країн світу. Підприємства корпоративного типу (а саме акціонерні товариства та товариства з обмеженою відповідальністю) є основною формою підприємницьких структур, що забезпечують розвиток ринкової економіки і підтверджується як світовим, так і вітчизняними досвідом. Із становленням законодавства України щодо господарських товариств та обігу цінних паперів, якими закріплюються корпоративні права учасників цих товариств, намітилася тенденція до зростання ролі корпоративного регулювання. Законодавчо закріплено дві форми набуття корпоративних прав: первинні – за участю в заснуванні та похідні – набуття вже існуючих корпоративних прав на підставі вчинення правочинів, спадкування або рішення суду. Саме набуття корпоративних прав на підставі купівлі-продажу цінних паперів, посвідчуючих корпоративні права особи, через торговця цінними паперами є предметом дослідження. Фондовий ринок будь-якої країни завжди потребує посередницької діяльності, яка б могла полегшити налагодження ділових зв'язків та забезпечити ефективніший розподіл фондових ресурсів. Більш того, саме фондовий ринок нашої держави, передбачуючи на стадії активного розвитку, як ніколи потребує гармонійного еволюціонування, і тому значення посередників невинно зростає. Серед таких посередників слід відмітити андеррайтерів, які можуть відігравати важливу роль у розміщенні цінних паперів. Питання набуття корпоративних прав на підставі купівлі-продажу цінних паперів на сьогодні набуває особливої актуальності.

Дослідженню андеррайтингу присвячена низка наукових праць зарубіжних та вітчизняних вчених: Ю. Бріггема, С. Росса, В. Суторміної, В. Жеки та ін. Н. Дроздова, К. Маслова-Юрченко. Вони розглядали договори андеррайтингу в цивільно-правовій системі договорів. Ю. Петруня, С. Черкасова і Р. Сорока досліджували поняття торговця цінними паперами, але при цьому відсутній детальний аналіз ознак андеррайтингу як господарської діяльності, як виду суспільних відносин, законодавче визначення поняття андеррайтера [1]. Єдиним комплексним дослідженням проблем договору андеррайтингу є дисертація К. Маслової-Юрченко «Договір андеррайтингу за законодавством України».

Постановка завдання. Метою дослідження є підстава виникнення корпоративних прав за договором андеррайтингу. Отже, перш ніж розглядати набуття корпоративних прав за цим договором, необхідно з'ясувати правову природу корпоративних прав.

Результати дослідження. Зміст корпоративних прав та корпоративних відносин розкривається в ст. 167 ГК України, відповідно до якого корпоративні права – це права особи, частка якої визначається в статутному капіталі (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) даної організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами [2]. А ч. 8 ст. 2 Закону України «Про акціонерні товариства» визначає, що корпоративні права – сукупність майнових і немайнових прав акціонера – власника акцій товариства, які випливають із права власності на акції, що включають право на участь в управлінні акціонерним товариством, отримання дивідендів та активів акціонерного товариства в разі його ліквідації відповідно до закону, а також інші права та правомочності, передбачені законом чи статутними документами [3]. Корпоративні права мають складну структуру: містять немайнові, організаційні та майнові права.

Ст. 163 ГК України передбачає, що суб'єкти господарювання в межах своєї компетенції та відповідно до встановленого законодавством порядку можуть випускати та реалізовувати цінні папери, а також придбати цінні папери інших суб'єктів господарювання [2].

Цінним папером є документ установленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право, визначає взаємовідносини емітента цінного папера (особи, яка видала цінний папір) і особи, яка має права на цінний папір, та передбачає виконання зобов'язань за таким цінним папером, а також можливість передачі прав на цінний папір та прав за цінним папером іншим особам [2].

Відповідно до ст. 20 Закону України «Про акціонерні товариства» акція товариства посвідчує корпоративні права акціонера щодо цього акціонерного товариства. Усі акції товариства є іменними. Акції товариств існують виключно в бездокументарній формі. Акціонерне товариство може здійснювати розміщення акцій двох типів – простих та привілейованих. Статутом товариства може передбачатися розміщення одного чи кількох класів привілейованих акцій, що надають їх власникам різні права [3]. Розміщені цінні папери – цінні папери акціонерного товариства, відчужені ним на користь інших осіб у порядку, встановленому законодавством [3].

Згідно зі ст. 4 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» до особи, яка набула право на цінний папір, одночасно переходять у сукупності всі права, які ним посвідчуються (права за цінним папером), крім випадків, установлених законом або правочином. Обмеження прав на цінні папери або прав за цінними паперами може бути встановлено тільки у випадках і в порядку, що передбачені законом [4].

Права на цінний папір та права за цінним папером на пред'явника, що існує в документарній формі в паперовому вигляді, переходять шляхом вручення такого цінного папера іншій особі, а порядок переходу права на цінний папір та права за цінним папером на пред'явника, що існує в документарній формі як електронний документ, визначається Національним банком України – для фінансових банківських векселів та Кабінетом Міністрів України – для фінансових казначейських векселів [4]. Права на цінний папір та права за цінним папером на пред'явника, що існує в бездокументарній формі, переходять у порядку, визначеному для переходу прав на іменні цінні папери [4].

Крім того, ст. 3 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» встановлює, що в Україні в цивільному обороті можуть бути акції корпоративного інвестиційного фонду [4]. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про інститути спільного інвестування» акція корпоративного інвестиційного фонду – цінний папір, емітентом якого є корпоративний інвестиційний фонд (далі – корпоративний фонд) та який посвідчує майнові права його власника (учасника корпоративного фонду), включаючи право на отримання дивідендів (для закритого корпоративного фонду), частини майна корпоративного фонду в разі його ліквідації, право на управління корпоративним фондом, а також немайнові права, передбачені цим Законом [5].

Ст. 50 Закону встановлює, що порядок розміщення, обігу та викупу цінних паперів інституту спільного інвестування встановлюється цим Законом та нормативно-правовими актами Комісії [5]. А розміщення цінних паперів інституту спільного інвестування здійснюється компанією з управління

активами безпосередньо та/або через торговців цінними паперами, з якими компанія з управління активами уклала відповідні договори [6].

Торговець цінними паперами під час розміщення цінних паперів інституту спільного інвестування діє від імені, за рахунок та в інтересах корпоративного фонду або компанії з управління активами пайового фонду. Торговець цінними паперами під час продажу раніше викуплених емітентом цінних паперів інституту спільного інвестування або їх викупу діє від власного імені, за рахунок та в інтересах корпоративного фонду або компанії з управління активами пайового фонду [5]. За визначенням В. Попової, торговці цінними паперами – це суб'єкти господарського права (суб'єкти господарювання), які мають такі кваліфікуючі ознаки: безпосереднє здійснення господарської діяльності; створення у встановленому законом порядку; наявність майна, необхідного для здійснення обраної суб'єктом чи покладеної на нього господарської діяльності або керівництва такою діяльністю, що може закріплюватися на різних правових титулах; наявність господарської правосуб'єктності [1].

Послуги андеррайтера полягають, окрім власне укладення правочинів про відчуження цінних паперів, у підшукуванні контрагентів і проведенні переговорів із ними, перевірці і підготовці документів, а також у здійсненні деяких інших фактичних дій. Якщо б емітент був впевнений, що сам може знайти надійних і вигідних інвесторів, а також правильно здійснити дії з офіційного оформлення емісії, він не звертався б до андеррайтера, оскільки міг би обійтися без його послуг, розмістивши свої цінні папери самостійно і з більшою вигодою, не сплачуючи посередникам. Професійна допомога андеррайтера необхідна не лише в укладенні правочинів із відчуження цінних паперів, а й в аналітичних послугах, оформленні документообігу, проведенні переговорів тощо [7, с. 140].

Ст. 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» визначає, що ліцензуванню підлягають такий вид господарської діяльності, як професійна діяльність на ринку цінних паперів, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» [8].

Ст. 4 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» визначає, що андеррайтинг, як професійною діяльністю на ринку цінних паперів, що підлягає ліцензуванню, є укладення торговцем цінними паперами договорів щодо відчуження цінних паперів та/або здійснення дій чи надання послуг, пов'язаних із таким відчуженням, у процесі емісії цих цінних паперів за дорученням, від імені та за рахунок емітента на підставі відповідного договору з емітентом [9].

Відповідно до Правил (умов) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами предметом договору андеррайтингу є надання торговцем (андеррайтером) послуг емітенту щодо розміщення цінних паперів емітента на первинному ринку за дорученням, від імені та за рахунок цього емітента [10]. Крім умов, передбачених Правилами (умовами) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами, договір андеррайтингу може передбачати надання андеррайтером емітенту консультацій щодо розміщення цінних паперів цього емітента [10]. Типова форма Договору андеррайтингу передбачена Рішенням НКЦПФР від 18.09.2012 № 1240 [11].

Особа купує акції не заради них самих, а заради тих прав, які з ними пов'язуються. Засвідчення цих прав акцією пов'язано зі специфікою самого акціонерного товариства як форми об'єднання капіталів. Необхідність виразу корпоративних прав в акціях зумовлена потребами їх обігу на ринку капіталів, що надає власнику акцій можливість відносно просто здійснювати їх відчуження. Акціонер володіє правами, вираженими в акції, і без фактичного володіння нею, якщо придбав її на законних підставах. Стосовно акцій на пред'явника діє лише презумпція правомірності володіння. Але й вона може бути спростована в загальному порядку [12]. У випадку похідних способів набуття корпоративних прав вони виникають із моменту, визначеного договором, а якщо такий момент договором не визначений, то з моменту його укладення [12].

Закон України «Про депозитарну систему України» визначає, що права на цінні папери – речові права на цінні папери (право власності, інші визначені законом речові права); права за цінними паперами – права, що виникають із зобов'язання емітента за розміщеними ним цінними паперами (право на участь у загальних зборах акціонерів, право на отримання доходу, інші права, визначені законом та/або рішенням емітента).

Відповідно до ч. 2 ст. 4 Закону набуття і припинення прав на цінні папери і прав за цінними паперами здійснюються шляхом фіксації відповідного факту в системі депозитарного обліку. У системі депозитарного обліку реєструються обмеження прав на цінні папери. У системі депозитарного обліку можуть реєструватися обмеження прав за цінними паперами у випадках та в порядку, встановлених Комісією [13].

Таким чином, згідно з вимогами ст. 8. цього Закону підтвердженням прав на цінні папери та прав за цінними паперами, що існують у бездокументарній формі, а також обмежень прав на цінні папери в певний момент часу є обліковий запис на рахунку в цінних паперах депонента в депозитарній установі [13].

Документальним підтвердженням наявності на певний момент часу прав на цінні папери та прав за цінними паперами депонента (в разі зарахування цінних паперів на депозит нотаріуса – відповідного кредитора) є виписка з рахунка в цінних паперах депонента, яка видається депозитарною установою на вимогу депонента або в інших випадках, установлених законодавством та договором про обслуговування рахунка в цінних паперах [13]. Виписка з рахунка в цінних паперах не є цінним папером, а її передача від однієї особи до іншої не є вчиненням правочину щодо цінних паперів і не тягне за собою переходу прав на цінні папери та прав за цінними паперами [13].

Джерелом інформації про акціонерів акціонерного товариства є електронна база даних НКЦПФР, доступна через ІНТЕРНЕТ (відкрита), а також реєстри власників іменних цінних паперів (обмежений доступ) [14, с. 110].

Інформація про корпоративні права учасників товариств з обмеженою відповідальністю, товариств з додатковою відповідальністю, повних товариств, повних учасників командитних товариств, осіб, які мають частки в приватних підприємствах, є відкритою і міститься в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб і фізичних осіб – підприємців, а також в установчих документах відповідних господарських товариств, тоді як інформація про вкладників командитного товариства та членів виробничого кооперативу є інформацією з обмеженим доступом, джерелом якої є протокол загальних зборів учасників (членів) із рішенням про створення товариства (кооперативу) або про прийняття вкладника (члена) до товариства (кооперативу) [14, с. 110].

Таким чином, з'ясувавши правову природу корпоративних прав та правову природу договору андеррайтингу, можна зробити такий висновок: корпоративні права, як особливий вид майна, можуть бути предметом різних правочинів, зокрема купівлі-продажу, а тому під час здійснення правочинів із корпоративними правами слід враховувати їхню особливу правову природу. Корпоративні права виникають із моменту, що визначений договором андеррайтингу, а якщо такий момент договором не визначений, то з моменту його укладення. Документальним підтвердженням наявності на певний момент часу прав на цінні папери та прав за цінними паперами депонента є виписка з рахунка в цінних паперах депонента, яка видається депозитарною установою.

Відповідно до загальних засад функціонування вітчизняного ринку цінних паперів, а також виходячи з міжнародної практики, правові підстави переходу прав, посвідчених акціями, визначаються договором та актом реєстрації такого переходу. Відповідно, суди можуть розглядати як спори, пов'язані із недійсністю правочинів, що слугують підставою переходу прав на акції, так і спори, пов'язані з обліком посвідчених ними корпоративних прав. Таким чином, правочини стосовно акцій (ураховуючи їх законодавче віднесення до об'єктів цивільних прав і різновидів майна) підпорядковуються загальним правилам стосовно визнання недійсними правочинів, учинених у сфері їх обігу. Відповідно, ті чи інші вади цих правочинів (наприклад, форми, змісту, волевиявлення, суб'єктного складу) є підставою для визнання їх нікчемності або їх оспорюваності в судовому порядку. Специфіка правового режиму акцій як правового засобу посвідчення корпоративних прав зумовлює окремість окремої низки спеціальних спорів. До спорів, пов'язаних із набуттям та переходом корпоративних прав, належать спори, пов'язані з відчуженням акцій або частки учасника в майні іншого різновиду господарських товариств, реалізацією права на переважне придбання акцій або частки учасника в майні господарського товариства, зверненням стягнення на акції або частку учасника в майні господарського товариства тощо [15]. Наприклад, Постановою Окружного адміністративного суду Києва від 31.08.2009, залишеною без змін ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 21.06.2010 позов задоволено повністю. Визнано протиправними та скасовано податкові повідомлення-рішення ДПІ у Солом'янському районі Києва № 006082302/0 від 11.12.2007, № 006082302/1 від 15.02.2008, № 006082302/2 від 17.04.2008 [16].

У справі судом було встановлено, що згідно з ліцензіями Державної комісії із цінних паперів та фондового ринку серія АВ № 189536 від 11.08.2006, серія АВ № 189537 від 11.08.2006, серія АВ № 189538 від 11.08.2006 виключним видом діяльності позивача є професійна на фондовому ринку діяльність із торгівлі цінними паперами, а саме: брокерська діяльність, дилерська діяльність та андеррайтинг. На момент укладання позивачем договорів купівлі-продажу спірних простих іменних акцій ВАТ «Промелектроавтоматика» та ВАТ «Укрнафтогазпереробка» були включені до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, що підтверджується довідками Головного міжрегіонального управління статистики в Києві № 21-10/1374-1 та № 21-10/1374-2 від 04.03.2009. За інформацією Державного реєстру випусків цінних паперів, вбачається, що Державною комісією із цінних паперів та фондового ринку було зареєстровано випуск акцій ВАТ «Промелектроавтоматика», про що видано свідоцтво від 04.06.2003 № 249/1/3 та внесено запис до Державного реєстру, а також випуск акцій ВАТ «Укрнафтогазпереробка», що підтверджується свідоцтвом № 270/1/04 від 14.05.2004 [16]. Суд дійшов висновків, що на момент укладання вищезазначених договорів прості іменні акції цих підприємств перебували в легітимному обігу. Згідно з реєстром цінних паперів, обіг

яких зупинено, обіг акцій ВАТ «Промелектроавтоматика» було зупинено лише 17.07.2007 на підставі Рішення реєстрального органу № 91-3 від 17.07.2007, тобто після укладення і виконання договору купівлі-продажу цінних паперів № 405НТ-06 та 270ТПА-06. Обіг акцій ВАТ «Укрнафтогазпереробка» зупинено Розпорядженням ДКЦПФР № 2346 від 27.12.2007, тобто після виконання позивачем умов зазначених вище договорів купівлі-продажу [16].

Висновки. Таким чином, із проведеного дослідження вбачається, що корпоративним правом особи є комплекс майнових, організаційних і немайнових прав власника акцій товариства, які передбачають право отримання дивідендів та активів акціонерного товариства в разі його ліквідації відповідно до закону, а також інші права та правомочності, передбачені законом чи статутними документами. Акціонери мають право розпоряджатися своїми корпоративними правами. Акція товариства посвідчує корпоративні права акціонера щодо цього акціонерного товариства.

Законом передбачається особливий порядок набуття корпоративних прав, забезпечених цінними паперами. До особи, яка набула право на цінний папір, одночасно переходять у сукупності всі права, які ним посвідчуються (права за цінним папером), крім випадків, установлених законом або правочином. Розміщення цінних паперів інституту спільного інвестування здійснюється компанією з управління активами безпосередньо та/або через торговців цінними паперами, з якими компанія з управління активами уклала відповідні договори. Одним з таких договорів є договір андеррайтингу.

Договір андеррайтингу є оплатним, строковим, двостороннім, укладається між професійними учасниками фондового ринку (торговцями цінними паперами) та іншими суб'єктами господарювання, його змістом є взаємні права та обов'язки щодо виконання господарського зобов'язання, а саме майново-господарського зобов'язання. Предметом договору андеррайтингу є відчуження цінних паперів, що посвідчують корпоративні права. Права і обов'язки сторін зовнішніх відносин андеррайтингу за своєю природою стосуються договорів відчуження цінних паперів, якими посвідчені корпоративні права. У зв'язку із цим головним обов'язком емітента є передача цінних паперів, разом з якими новий власник набуває весь комплекс корпоративних прав. Корпоративні права виникають із моменту, що визначений договором андеррайтингу, а якщо такий момент договором не визначений, то з моменту його укладення. Документальним підтвердженням наявності на певний момент часу прав на цінні папери та прав за цінними паперами депонента є виписка з рахунка в цінних паперах депонента, яка видається депозитарною установою.

Список використаних джерел:

1. Попова В. Особливості правового регулювання андеррайтингу / В. Попова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://radnuk.info/statti/227-gosp-pravo/14559-2011-01-18-05-18-31.html>.
2. Господарський кодекс України : Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436 : Редакція від 08.12.2016IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page7>.
3. Про акціонерні товариства : Закон від 17.09.2008 № 514-VI : Редакція від 19.10.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.
4. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон від 23.02.2006 № 3480-IV : Редакція від 01.05.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/page3>.
5. Про інститути спільного інвестування : Закон від 05.07.2012 № 5080-VI : Редакція від 09.12.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.
6. Про затвердження Положення про порядок розміщення, обігу та викупу цінних паперів інституту спільного інвестування : НКЦПФР; Рішення, Положення, Форма типового документа від 30.07.2013 № 1338 : Редакція від 23.01.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1475-13/paran18#n18>.
7. Маслова-Юрченко К.О. Законодавство про андеррайтинг в Україні / К.О. Маслова-Юрченко // Порівняльно-аналітичне право. – 2013. – № 3-1. – С. 139–142.
8. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон від 02.03.2015 № 222-VIII : Редакція від 26.11.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.
9. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон від 30.10.1996 № 448/96-ВР : Редакція від 01.05.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80/page3>.
10. Про затвердження Правил (умов) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, [...] : Держкомісціннихпаперів; Рішення, Правила, Умови від 12.12.2006 № 1449 : Редакція від 16.09.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0052-07/page2>.
11. Про затвердження форми Типового договору андеррайтингу : НКЦПФР; Рішення, Договір, Форма типового документа від 18.09.2012 № 1240 : Редакція від 22.07.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1949-12>.

12. Купчак Б., Гачак-Величко Л. Корпоративні права та їх застосування в господарській діяльності / Б.Купчак, Л. Гачак-Величко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : file:///Nzlubr_2010_5_37%20.pdf.
13. Про депозитарну систему України : Закон від 06.07.2012 № 5178-VI : Редакція від 05.10.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5178-17/page2>.
14. Гарагонич О.В. Корпоративне право / О.В. Гарагонич, С.М. Грудницька, Е.Е. Бекірова, Ю.М. Бисага [та ін.] ; за заг. ред. О.В. Гарагонича, С.М. Грудницької. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2014. – 344 с.
15. Проблеми захисту корпоративних прав, посвідчених акціями, у сфері їх обороту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://legalweekly.com.ua/index.php?id=16061&show=news&newsid=120334>.
16. Ухвала Вищого адміністративного суду України від 13. 01. 2014 по справі К-25594/10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/36722279>.

ГРИГОРЧУК М. В.,

кандидат юридичних наук, здобувач
(Інститут економіко-правових досліджень
Національної академії наук України)

УДК 346.14

ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ЩОДО ОБ'ЄКТИВНОГО ТА СПРАВЕДЛИВОГО ЗАХИСТУ ГОСПОДАРСЬКИМ СУДОМ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У статті проаналізовано питання щодо порядку і умов реалізації правових гарантій стосовно забезпечення об'єктивного і справедливого захисту господарським судом прав та законних інтересів суб'єктів господарювання. Доводиться, що належний рівень гарантованого дотримання прав і захист охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання можливий лише за умови якісного і неупередженого розгляду господарських спорів господарським судом.

Ключові слова: *правові гарантії, господарський суд, господарський процес, суб'єкт господарської діяльності, конституційний порядок.*

В статье проанализированы вопросы порядка и условий реализации правовых гарантий, которые касаются объективной и справедливой защиты хозяйственным судом прав и законных интересов субъектов хозяйствования. Доказывается, что надлежащий уровень обеспечения соблюдения прав и защита законных интересов субъектов хозяйствования возможны только при условии качественного и непредвзятого рассмотрения хозяйственных споров хозяйственным судом.

Ключевые слова: *правовые гарантии, хозяйственный суд, хозяйственный процесс, субъект хозяйственной деятельности, конституционный порядок.*

The article analyzes the issue of the order and conditions of implementation of legal safeguards on objective and equitable economic court protection of rights and legitimate interests of entities. It is proved that a proper level of protection of rights and legal interests of business entities is possible only if proper and impartial consideration of economic disputes the economic court.

Key words: *legal safeguards, Commercial Court, commercial litigation, business entity, constitutional order.*

Вступ. Підґрунтям світового правопорядку в галузі прав людини стала прийнята 10 грудня 1948 року на засіданні Генеральної Асамблеї ООН Загальна декларація прав людини [1]. Положення Декларації отримали свій подальший розвиток у багатьох міжнародних договорах і документах. Так,

